

2026

Political Science

MAPSCC203

Dynamics of India's Foreign Policy

Full Marks: 80

Time : 3 Hours

(The Figures in the margin indicate Full Marks for the Question)

Answer the following question as directed:

1X10=10

নিৰ্দেশনা অনুসৰি তলত দিয়া প্ৰশ্নকেইটাৰ উত্তৰ দিয়া:

1. পঞ্চশীল নীতি পোনপ্ৰথমে কাৰ সৈতে কৰা চুক্তিত উল্লেখ কৰা হৈছিল ?

The principle of Panchsheel was first articulated in agreement with:

- a) আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ - USA b) ছোভিয়েট ইউনিয়ন - USSR
c) চীন - China d) যুক্তৰাজ্য - UK

2. বাংলাদেশৰ বৰ্তমানৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী কোন ?

Who is the present Prime Minister of Bangladesh ?

3. ভাৰত-পাকিস্তানৰ সম্পৰ্ক মূলতঃ কোনটো বিবাদৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত ?

India's relations with Pakistan are mainly shaped by disputes over:

- a) বাণিজ্য শুল্ক - Trade tariffs b) কাশ্মীৰ সমস্যা - Kashmir issue
c) চীনৰ সৈতে পানীৰ ভাগ-বাটোৱাৰা - Water sharing with China
d) সাংস্কৃতিক বিনিময় - Cultural exchanges

4. আছিয়ান (ASEAN) সংগঠনটো কোন চনত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হৈছিল ?

The ASEAN organization was established in the year ?

5. SAGAR-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?

What is the full form of SAGAR?

6. চীনৰ "চালামি স্লাইচিং" (salami slicing) কৌশল কি ?

What is China's "salami slicing" strategy ?

7. 'কোৱাড' (QUAD)-ৰ সদস্য দেশসমূহৰ নাম লিখা।

Name the member countries of QUAD.

8. ভাৰত আৰু আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ মাজত হোৱা '২+২ সংলাপ' (2+2 Dialogue) কি ?

What is the 2+2 Dialogue between India and the USA ?

9. 'এচিয়া-আফ্ৰিকা গ্ৰোথ কৰিডৰ' কাৰ এক যুটীয়া পদক্ষেপ ?

Asia-Africa growth corridor is a joint initiative of:

- a) ভাৰত-আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰ - India-USA b) ভাৰত-জাপান - India-Japan
c) চীন-জাপান - China-Japan d) ভাৰত-ৰাছিয়া - India-Russia

10. ভাৰত-প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় কৌশলৰ লক্ষ্য হ'ল:

Indo-Pacific strategy aims at:

- a) স্থল যুদ্ধ - Land warfare
b) মহাকাশ গৱেষণা - Space research
c) সামুদ্ৰিক সহযোগিতা - Maritime cooperation
d) সাংস্কৃতিক সহযোগিতা - Cultural cooperation

তলত দিয়া যিকোনো পাঁচটা প্ৰশ্নৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : 6X5=30

Write brief notes on **any five** of the following questions:

11. গোটী নিৰপেক্ষতাৰ ধাৰণাটো সংজ্ঞায়িত কৰা আৰু বৰ্তমান সময়ত ইয়াৰ প্ৰাসংগিকতা আলোচনা কৰা।

Define the concept of Non-Alignment and its present day relevance.

12. ভাৰতৰ বৈদেশিক নীতিত আছিয়ান (ASEAN)-ৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা।

Explain the significance of ASEAN in India's foreign policy.

13. ভাৰত আৰু ইউৰোপীয় ইউনিয়ন (EU)-ৰ মাজৰ সহযোগিতাৰ প্ৰধান ক্ষেত্ৰসমূহৰ এক আভাস দিয়া।

Outline the key areas of India-EU cooperation.

14. শক্তি সুৰক্ষা কি ? ভাৰতৰ বাবে ইয়াৰ গুৰুত্ব ব্যাখ্যা কৰা।

What is energy security ? Explain its importance for India.

15. ভাৰতৰ পাৰমাণৱিক নীতিৰ (Nuclear Doctrine) মূল বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে এক সমালোচনাত্মক আলোচনা কৰা।

Critically discuss about the key features of India's nuclear doctrine.

16. আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় সন্ত্ৰাসবাদৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ প্ৰধান কাৰণসমূহ পৰীক্ষা কৰা।

Define international terrorism and examine its major causes.

17. ভাৰতৰ বৈদেশিক নীতিত সাংস্কৃতিক কূটনীতিৰ গুৰুত্ব বিশ্লেষণ কৰা।

Analyse the importance of cultural diplomacy in India's foreign policy.

Answer **any four** of the following questions:

10X4=40

তলৰ যিকোনো চাৰিটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া:

18. উপযুক্ত উদাহৰণৰ সৈতে ভাৰতৰ বৈদেশিক নীতিৰ প্ৰধান নিৰ্ধাৰক আৰু উদ্দেশ্যসমূহ পৰীক্ষা কৰা।

Examine the major determinants and objectives of India's foreign policy with suitable examples.

19. ভাৰতৰ চুবুৰীয়া ৰাষ্ট্ৰসমূহ—পাকিস্তান, নেপাল আৰু বাংলাদেশৰ সৈতে থকা সম্পৰ্কৰ প্ৰধান প্ৰত্যাহ্বান আৰু সম্ভাৱনীয়তাসমূহৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি আলোচনা কৰা।

Discuss India's relations with its neighbours—Pakistan, Nepal and Bangladesh—highlighting key challenges and prospects.

20. ভাৰত মহাসাগৰীয় অঞ্চলত ভাৰতৰ কৌশলগত স্বার্থ আৰু নিৰাপত্তা জনিত উদ্বেগসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা আৰু লগতে ইয়াৰ নব্য প্ৰত্যাহ্বানসমূহ উল্লেখ কৰা।

Discuss India's strategic interests and security concerns in the Indian Ocean Region, highlighting emerging challenges.

21. ব্ৰহ্মবিকাশমান ভাৰত-প্ৰশান্ত মহাসাগৰীয় ব্যৱস্থাৰ প্ৰেক্ষাপটত ভাৰত আৰু জাপানৰ মাজত থকা " বিশেষ কৌশলগত আৰু গোলকীয় অংশীদাৰিত্ব"ৰ কৌশলগত আৰু ভূ-ৰাজনৈতিক গুৰুত্বৰ এক সমালোচনাত্মক মূল্যায়ন কৰা।

Critically evaluate the strategic and geo-political significance of the "Special Strategic and Global Partnership" between India and Japan in the context of evolving Indo-Pacific order.

22. ১৯৬২ চনৰ ভাৰত-চীন যুদ্ধৰ পাছৰ পৰা সংঘাত, বুজাবুজি আৰু শেহতীয়া উত্তেজনাৰ মাজেৰে ভাৰত-চীন সম্পৰ্কৰ যি ব্ৰহ্মবিকাশ ঘটিছে, সেই বিষয়ে সমালোচনাত্মকভাৱে পৰীক্ষা কৰা।

Critically examine the evolution of India-China relations since the 1962 Sino-Indian war highlighting the shifts from conflict, engagement and recent tension.

23. "ভাৰত-ছোভিয়েট শান্তি, বন্ধুত্ব আৰু সহযোগিতা চুক্তি"ৰ প্ৰসংগ টানি ভাৰত-ৰাছিয়া সম্পৰ্কৰ ঐতিহাসিক ভেটিটো পৰীক্ষা কৰা। —

Examine the historical foundation of India-Russia relation with reference to the "Indo-Soviet Treaty of Peace, Friendship and Cooperation".